

Případová studie – šikana

Případ Petra

- Shrnutí obsahu stížnosti pěstounů

Petr navštěvuje 3. ročník ZŠ. Je v pěstounské péči od svých 4 let. ŠPZ Petrovi diagnostikovalo SVP – oslabení sluchového vnímání, logopedickou vadu řeči, poruchu pozornosti a aktivity (ADHD). Vzdělává se podle IVP. Ve třídě je 20 žáků. Problémy ve škole pěstouni zaznamenali se změnou třídní učitelky ve 3. ročníku. Petr chodil ze školy roztěkaný, poškrábaný, ztrácel se mu pomůcky, odmítal chodit do školy, měl bolesti hlavy, žaludeční problémy. Uvedl, že se mu spolužáci smějí, že je z dětského domova a že je postižený. Občas ho fyzicky napadnou. Pěstounům také řekl, že ho třídní učitelka v hodinách matematiky, českého jazyka a prvouky poslala opakovaně do první třídy. Tam stál u umyvadla, když se pohnul, paní učitelka z první třídy na něj křičela a dávala mu pohlavky. Pěstouni řešili situaci s ředitelkou, ta jednání žáků a pedagožek popřela. Uvedla, že Petr je častým agresorem. Obrátili se na zřizovatele. Starosta byl vulgární – osočil pěstouny, že chování Petra nezvládají a že patří do speciální školy. Pěstouni chtějí přihlásit Petra do jiné školy. Namítají jeho diskriminaci.

Na podporu svých tvrzení dokládají: psychologické vyšetření praktické lékařky („*vážne schopnosť verbálneho porozumení*“, „*na emočne náročné situácie môže reagovať obranne agresívnym spôsobom*“), lékařskou zprávou („*snížené sociální dovednosti, patrná anxieta*“), zprávou a doporučením z ŠPZ, IVP. Tyto poslední dva dokumenty stvrzují Petrovy SVP. Z jednání ve škole a se zřizovatelem nemají žádný písemný záznam.

- Shrnutí vyjádření školy

Petr je ve třídě jediným žákem se SVP. Často odmítal pracovat, třídní učitelka se ho snažila motivovat k práci, usměrnit ho. Když byla situace nezvladatelná a hrozilo ohrožení zdraví ostatních žáků, postavila ho třídní učitelka mezi dveře. Po uklidnění se Petr vracel sám mezi ostatní žáky. Při práci z prvouky Petr ohrožoval spolužáky tím, že po nich házel tužky a barvy. Aby třídní učitelka zabránila úrazu, odvedla ho do vedlejší první třídy, kde samostatně pracoval asi 15 minut. Do první třídy byl žák přiveden ještě jednou před koncem vyučovací hodiny. Škola považovala za prvořadé zajistit ostatním žákům bezpečnost a ochranu jejich zdraví. Nikdy nedošlo k fyzickému trestání ani jinému ponižování Petra. Třídní učitelka nezaznamenala, že by spolužáci Petra šikanovali. Škola musela řešit petici 5 rodičů spolužáků. Žádali, aby škola „vyřešila přestup Petra na jinou školu, protože pěstouni zjevně výchovu nezvládají.“ S pěstouny a zřizovatelem šikanu neřešila.

Škola doložila: písemné vyjádření třídní učitelky, písemné vyjádření učitelky 1. třídy, písemné vyjádření ředitelky školy, hodnocení prospěchu Petra pro OSPOD (konec 2. ročníku), petice rodičů spolužáků Petra, IVP

- Závěrečná poznámka

Od událostí, které jsou předmětem stížnosti, do návštěvy ČŠI ve škole uplynuly dva měsíce.

Případ Lucie

- Shrnutí obsahu stížnosti rodičů Lucie

Lucie studuje čtyřleté gymnázium. Je ve druhém ročníku a rodičům se svěřila, že je lesba. Spolužáci z gymnázia viděli Lucii mimo školu, jak se drží se svou přítelkyní za ruce. Od té doby po Lucii pokřikují, že je „nechutná lesba“. Některé dívky se s ní nechtějí převlékat při přípravě na tělocvik. Jedna spolužačka založila na sociální síti veřejný profil „*Students against horny lesbian slut*“ (přeloženo „*Studenti proti nadřžené lesbické couře*“). Příspěvatelé Lucii na síti hanobili, vyzývali, aby se s ní ostatní spolužáci nebavili („*totální bojkot naší mužatky*“). Lucie nechtěla chodit do školy, zameškala několik týdnů, nakonec poprosila rodiče, aby mohla přestoupit na jinou školu. Rodiče Lucii doporučili, aby se obrátila na metodičku prevence. Ta si Lucii pečlivě vyslechla. Když zjistila, že Lucii zraňuje činnost spolužáků na sociální síti, řekla, že s věcí nemůže nic dělat. Věc se děje mimo vyučování a půdu školy a škola nemůže viníky potrestat. Doporučila Lucii přestup. Rodiče Lucie se obrací na ČŠI a namítají její diskriminaci.

Na podporu svých tvrzení předkládají: psychologické vyšetření Lucie („*úzkost, nechut do dalšího studia v důsledku kyberšikany*“), tzv. print screen internetových stránek (dokládající ponižování Lucie na profilu „*Students against horny lesbian slut*“), email metodičky prevence

- Shrnutí vyjádření školy

Lucie měla vynikající studijní výsledky. Když se v 2. pololetí 2. ročníku Luciiin prospěch zhoršil, informovala škola zákonné zástupce. Posléze Lucie chyběla ve škole přibližně 3 týdny. Po návratu se sešla s metodičkou prevence, které se svěřila o problémech, kterým čelí. Metodička prevence usoudila, že Lucii stresuje kyberšikana. Okolnosti týkající se pokřikování či incidentu v tělocviku nebylo možné prošetřit (tvrzení proti tvrzení). Věc konzultovala s vedením školy a právníkem na MŠMT. Posléze informovala Lucii a zákonné zástupce emailem, že právní úprava neumožňuje postihnout kyberšikana, která se děje mimo vyučování v odpoledních či večerních hodinách. Doporučila řešit věc s Policií ČR.

Škola doložila: písemné vyjádření metodičky prevence, příloha č. 7 Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (2010)

- Závěrečná poznámka

Od událostí, které jsou předmětem stížnosti, do návštěvy ČŠI ve škole uplynuly čtyři měsíce.

Související právní závěry ochránce

Zpráva ochránce sp. zn. 1922/2015/VOP

<http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4662>

Zpráva ochránce sp. zn. 4400/2013/VOP

<http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3810>

Stanovisko ochránce sp. zn. 4400/2013/VOP

<http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4572>